EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 19.6.2024
COM(2024) 613 final

Doporučení pro

DOPORUČENÍ RADY

k hospodářské a sociální politice, politice zaměstnanosti a strukturální a rozpočtové politice Kypru

{SWD(2024) 600 final} - {SWD(2024) 613 final}

Doporučení pro

DOPORUČENÍ RADY

k hospodářské a sociální politice, politice zaměstnanosti a strukturální a rozpočtové politice Kypru

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 121 odst. 2 a čl. 148 odst. 4 této smlouvy,

s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1263 ze dne 29. dubna 2024 o účinné koordinaci hospodářských politik a mnohostranném rozpočtovém dohledu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1466/97[1], a zejména na čl. 3 odst. 3 uvedeného nařízení,

s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1176/2011 ze dne 16. listopadu 2011 o prevenci a nápravě makroekonomické nerovnováhy[2], a zejména na čl. 6 odst. 1 uvedeného nařízení,

s ohledem na doporučení Evropské komise,

s ohledem na usnesení Evropského parlamentu,

s ohledem na závěry Evropské rady,

s ohledem na stanovisko Výboru pro zaměstnanost,

s ohledem na stanovisko Hospodářského a finančního výboru,

s ohledem na stanovisko Výboru pro sociální ochranu,

s ohledem na stanovisko Výboru pro hospodářskou politiku,

vzhledem k těmto důvodům:

(1) Dne 19. února 2021 vstoupilo v platnost nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241[3], kterým byl zřízen Nástroj pro oživení a odolnost. Nástroj pro oživení a odolnost poskytuje členským státům finanční podporu na provádění reforem a investic, a přináší tedy fiskální impuls financovaný EU. V souladu s prioritami evropského semestru pomáhá dosáhnout hospodářského a sociálního oživení a provést udržitelné reformy a investice, zejména za účelem podpory zelené a digitální transformace a zvýšení odolnosti ekonomik členských států. Také pomáhá posílit veřejné finance, podnítit hospodářský růst a tvorbu pracovních míst ve střednědobém a dlouhodobém výhledu, zlepšit územní soudržnost v rámci EU a podpořit setrvalé provádění evropského pilíře sociálních práv.

---

1 Úř. věst. L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj.

2 Úř. věst. L 306, 23.11.2011, s. 25, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj.

3 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241 ze dne 12. února 2021, kterým se zřizuje Nástroj pro oživení a odolnost, Úř. věst. L 57, 18.2.2021, s. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj.

(2) Nařízení o plánu REPowerEU[4] přijaté dne 27. února 2023 má za cíl ukončit závislost EU na dovozu fosilních paliv z Ruska. To by pomohlo dosáhnout energetické bezpečnosti a diverzifikovat dodávky energií v EU a vedlo by k širšímu využívání obnovitelných zdrojů energie, k zvýšení kapacity pro ukládání energie a k zlepšení energetické účinnosti. Kypr doplnil do svého národního plánu pro oživení a odolnost novou kapitolu REPowerEU za účelem financování klíčových reforem a investic, jež pomohou dosáhnout cílů plánu REPowerEU.

(3) Dne 16. března 2023 vydala Komise sdělení „Dlouhodobá konkurenceschopnost EU: výhled po roce 2030“[5] s cílem poskytnout informace pro účely politického rozhodování a vytvořit rámcové podmínky pro zvýšení růstu. Podle sdělení stojí konkurenceschopnost na devíti vzájemně se posilujících stimulech. Těmito stimuly jsou mimo jiné přístup k soukromému kapitálu, výzkum a inovace, vzdělávání a dovednosti a jednotný trh, které představují zásadní politické priority, aby reformy a investice mohly řešit současné výzvy v oblasti produktivity a budovat dlouhodobou konkurenceschopnost EU a jejích členských států. Dne 14. února 2024 navázala Komise na toto sdělení výroční zprávou o jednotném trhu a konkurenceschopnosti[6]. Zpráva podrobně popisuje silné stránky a výzvy evropského jednotného trhu v oblasti konkurenceschopnosti a sleduje vývoj v uplynulém roce pomocí devíti faktorů konkurenceschopnosti.

(4) Dne 21. listopadu 2023 přijala Komise roční analýzu udržitelného růstu 2024[7], jež zahájila cyklus evropského semestru koordinace hospodářských politik pro rok 2024. Priority analýzy v rámci čtyř rozměrů konkurenceschopné udržitelnosti potvrdila 22. března 2024 Evropská rada. Dne 21. listopadu 2023 přijala Komise na základě nařízení (EU) č. 1176/2011 také zprávu mechanismu varování 2024, ve které je Kypr uveden mezi členskými státy, jež by mohly být postiženy nerovnováhami nebo by u nich takové postižení mohlo hrozit a u nichž bude zapotřebí hloubkový přezkum. Téhož dne Komise přijala stanovisko k návrhu rozpočtového plánu Kypru na rok 2024. Komise taktéž přijala doporučení pro doporučení Rady týkající se hospodářské politiky eurozóny, které Rada přijala dne 12. dubna 2024, jakož i návrh společné zprávy o zaměstnanosti 2024, která analyzuje provádění hlavních směrů politik zaměstnanosti a zásad evropského pilíře sociálních práv a kterou Rada přijala dne 11. března 2024.

(5) Dne 30. dubna 2024 vstoupil v platnost nový rámec správy ekonomických záležitostí EU. Zmiňovaný rámec zahrnuje nové nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1263 o účinné koordinaci hospodářských politik a mnohostranném rozpočtovém dohledu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1466/97. Zahrnuje rovněž pozměněné nařízení (ES) č. 1467/97 o použití postupu při nadměrném schodku a pozměněnou směrnici 2011/85/EU o rozpočtových rámcích členských států[8]. Cílem nového rámce

---

4 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/435 ze dne 27. února 2023, kterým se mění nařízení (EU) 2021/241, pokud jde o kapitoly REPowerEU v plánech pro oživení a odolnost, a nařízení (EU) č. 1303/2013, (EU) 2021/1060 a (EU) 2021/1755 a směrnice 2003/87/ES, Úř. věst. L 63, 28.2.2023, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj.

5 COM(2023) 168 final.

6 COM(2024) 77 final.

7 COM(2023) 901 final.

8 Nařízení Rady (EU) 2024/1264 ze dne 29. dubna 2024, kterým se mění nařízení (ES) č. 1467/97 o urychlení a vyjasnění postupu při nadměrném schodku (Úř. věst. L, 2024/1264, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj) a směrnice Rady (EU) 2024/1265 ze dne 29. dubna 2024,

je udržitelnost veřejného dluhu a udržitelný a inkluzivní růst prostřednictvím postupné fiskální konsolidace, jakož i reforem a investic. Prosazuje odpovědnost členských států, více se zaměřuje na střednědobý horizont a stanoví rovněž účinnější a soudržnější vymáhání. Každý členský stát by měl Radě a Komisi předložit národní střednědobý fiskálně-strukturální plán. Národní střednědobé fiskálně-strukturální plány obsahují fiskální, reformní a investiční závazky členského státu v horizontu čtyř nebo pěti let v závislosti na obvyklé délce volebního období v daném státě. Dráha čistých výdajů[9] v rámci národních střednědobých fiskálně-strukturálních plánů by měla být v souladu s požadavky nařízení (EU) 2024/1263 včetně požadavků na to, aby byl veřejný dluh nejpozději do konce období korekce uveden na věrohodně sestupnou dráhu nebo aby na této dráze setrval, případně aby zůstal na obezřetné úrovni pod hodnotou 60 % HDP a aby se schodek veřejných financí ve střednědobém horizontu snížil pod referenční hodnotu 3 % HDP a/nebo se pod touto hodnotou udržel. Pokud se členský stát zaváže k příslušnému souboru reforem a investic v souladu s kritérii stanovenými v nařízení (EU) 2024/1263, může být období korekce prodlouženo, a to nejvýše o tři roky. Členské státy by měly zajistit zapojení svých vnitrostátních parlamentů a konzultace s nezávislými fiskálními institucemi, sociálními partnery a případně s dalšími vnitrostátními zúčastněnými stranami. Za účelem podpory přípravy těchto plánů má Komise dne [21. června] 2024 poskytnout členským státům pokyny k obsahu těchto plánů a následných výročních zpráv o pokroku, které budou povinny předložit, a v souladu s článkem 5 nařízení (EU) 2024/1263 jim předá technické pokyny k fiskálním korekcím (případně referenční trajektorie a technické informace). Členské státy by měly předložit své střednědobé fiskálně-strukturální plány do 20. září 2024 s výjimkou případů, kdy se členský stát a Komise dohodnou na přiměřeném prodloužení této lhůty.

(6) V roce 2024 se evropský semestr pro koordinaci hospodářských politik nadále vyvíjí v souladu s prováděním Nástroje pro oživení a odolnost. Stále platí, že pro naplnění politických priorit v rámci evropského semestru je zásadně důležité plné provedení plánů pro oživení a odolnost, neboť tyto plány pomáhají účinně řešit všechny výzvy, které byly uvedeny v příslušných doporučeních pro jednotlivé země vydaných v posledních letech, nebo významnou část těchto výzev. Doporučení pro jednotlivé země z let 2019, 2020, 2022 a 2023 zůstávají stejně relevantní i pro plány pro oživení a odolnost, které byly revidovány, aktualizovány nebo pozměněny v souladu s články 14, 18 a 21 nařízení (EU) 2021/241.

(7) Dne 17. května 2021 předložil Kypr Komisi v souladu s čl. 18 odst. 1 nařízení (EU) 2021/241 svůj národní plán pro oživení a odolnost. Komise podle článku 19 nařízení (EU) 2021/241 posoudila relevanci, účinnost, efektivnost a ucelenost tohoto plánu v souladu s pokyny pro posuzování stanovenými v příloze V uvedeného nařízení. Dne 28. července 2021 přijala Rada rozhodnutí o schválení posouzení plánu pro oživení a

---

kterou se mění směrnice 2011/85/EU o požadavcích na rozpočtové rámce členských států (Úř. věst. L, 2024/1265, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

9 Čisté výdaje podle definice v článku 2 nařízení Rady (EU) 2024/1263 ze dne 29. dubna 2024 (Úř. věst. L 2024/1263, 30.4.2024. ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj). Čistými výdaji se rozumí veřejné výdaje očištěné o i) úrokové výdaje; ii) diskreční opatření na straně příjmů; iii) výdaje na programy Unie, které jsou plně kompenzovány příjmy z fondů Unie; iv) vnitrostátní výdaje na spolufinancování programů financovaných Unií; v) cyklické prvky výdajů na dávky v nezaměstnanosti a vi) jednorázová a jiná dočasná opatření.

odolnost Kypru[10], které bylo dne 8. prosince 2023 změněno s ohledem na čl. 18 odst. 2 nařízení (EU) 2021/241 za účelem aktualizace maximálního finančního příspěvku na nevratnou finanční podporu a za účelem začlenění kapitoly REPowerEU[11]. Uvolnění splátek je podmíněno rozhodnutím Komise přijatým v souladu s čl. 24 odst. 5 nařízení (EU) 2021/241, Kypr uspokojivě splnil příslušné milníky a cíle stanovené v prováděcím rozhodnutí Rady. Předpokladem uspokojivého splnění je rovněž absence zvratu u dříve dosažených milníků a cílů.

(8) Dne 30. dubna 2024 předložil Kypr svůj národní program reforem na rok 2024 a svůj program stability z roku 2024 v souladu s čl. 4 odst. 1 nařízení (ES) č. 1466/97. V souladu s článkem 27 nařízení (EU) 2021/241 zohledňuje národní program reforem na rok 2024 rovněž zprávy, které Kypr dvakrát ročně podává o pokroku dosaženém při plnění svého plánu pro oživení a odolnost.

(9) Dne 19. června 2024 zveřejnila Komise zprávu o Kypru[12] pro rok 2024. Posoudila pokrok, který Kypr učinil při plnění příslušných doporučení, jež pro něj přijala Rada v letech 2019 až 2023, a zhodnotila, jak Kypr provádí plán pro oživení a odolnost. Vycházejíc z této analýzy, zpráva o Kypru poukázala na mezery, pokud jde o výzvy, které plán pro oživení a odolnost neřeší nebo je řeší pouze částečně, a na nové a vznikající výzvy. Posoudila rovněž pokrok Kypru při provádění evropského pilíře sociálních práv a v plnění hlavních cílů EU v oblasti zaměstnanosti, dovedností a snižování chudoby, jakož i pokrok při dosahování cílů OSN v oblasti udržitelného rozvoje.

(10) Komise v případě Kypru provedla hloubkový přezkum podle článku 5 nařízení (EU) č. 1176/2011. Hlavní zjištění, k nimž útvary Komise při posuzování makroekonomické zranitelnosti Kypru pro účely uvedeného nařízení dospěly, byla zveřejněna v březnu 2024[13]. Dne 19. června 2024 dospěla Komise k závěru, že se Kypr potýká s makroekonomickými nerovnováhami. Kypr se potýká zejména se zranitelností v souvislosti se soukromým, veřejným a vnějším dluhem, která se sice celkově snížila, ale zůstává i nadále významná, zatímco vysoký schodek běžného účtu se dále prohloubil. Poměr dluhu domácností i nefinančních podniků k HDP nadále klesal, zůstal ale vysoký. Korporátní a zahraniční dluh je však poháněn zadlužením jednotek pro speciální účel, což pro domácí hospodářství představuje omezená rizika. Velký objem úvěrů v selhání držených bankami se v posledních letech, a to i v roce 2023, výrazně snížil a očekává se, že řešení úvěrů v selhání ze strany společností nabývajících úvěry podpoří další snižování soukromého dluhu. Přísnější finanční podmínky však pravděpodobně zvýší tlak na vysoce zadlužené domácnosti a podniky. Poměr veřejného dluhu k HDP rychle klesá a předpokládá se, že Kypr letos a příští rok udrží rozpočtové přebytky, což povede k dalšímu snižování míry zadlužení. Vysoký schodek běžného účtu se v roce 2023 dále zvýšil, a to výrazně v důsledku pokračující silné domácí poptávky a repatriace zisků. Očekává se, že v letošním i příštím roce zůstane vysoký. Vysoce záporná čistá investiční pozice vůči zahraničí se v loňském roce nezlepšila a má se zhoršit, pokud nedojde k výraznému zlepšení běžného účtu. K řešení zjištěných zranitelných míst bylo vyvinuto rozsáhlé politické úsilí. Očekává se,

---

10 Prováděcí rozhodnutí Rady ze dne 20. července 2021 o schválení posouzení plánu pro oživení a odolnost Kypru (10686/2021).

11 Prováděcí rozhodnutí Rady ze dne 8. prosince 2023, kterým se mění prováděcí rozhodnutí Rady ze dne 20. července 2021 o schválení posouzení plánu pro oživení a odolnost Kypru (15571/2023).

12 SWD(2024) 613 final.

13 SWD(2024) 81 final.

že úplné a včasné provedení plánu pro oživení a odolnost a dalších opatření pomůže rozšířit vývoz a zmírnit přílišnou závislost na dovozu ropy.

(11) Na základě údajů ověřených Eurostatem[14] se schodek veřejných financí Kypru snížil z 2,7 % HDP v roce 2022 na 3,1 % v roce 2023, zatímco veřejný dluh klesl z 85,6 % HDP na konci roku 2022 na 77,3 % na konci roku 2023.

(12) Dne 12. července 2022 doporučila Rada[15] Kypru zajistit v roce 2023, aby růst primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů byl v souladu s celkově neutrálním nastavením fiskální politiky[16], a brát přitom v potaz pokračující dočasnou a cílenou podporu domácností a podniků, které jsou nejzranitelnější vůči prudkým nárůstům cen energií, a osob prchajících z Ukrajiny. Kypru bylo doporučeno, aby byl připraven přizpůsobit běžné výdaje vyvíjející se situaci. Rovněž mu bylo doporučeno rozšířit veřejné investice do zelené a digitální transformace a energetické bezpečnosti při zohlednění iniciativy REPowerEU, a to i s využitím Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů Unie. Podle odhadů Komise mělo nastavení fiskální politiky[17] v roce 2023 expanzivní povahu, a to o 1 % HDP v kontextu vysoké inflace. Příspěvek růstu primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů (očištěných o diskreční opatření na straně příjmů) k nastavení fiskální politiky v roce 2023 měl celkově neutrální povahu v rozsahu 0,2 % HDP. Tato hodnota zahrnuje snížení nákladů na cílená mimořádná podpůrná opatření pro domácnosti a podniky, které jsou nejzranitelnější vůči prudkým nárůstům cen energií, o 0,1 % HDP. Zahrnuty jsou také vyšší náklady na poskytování dočasné ochrany vysídleným osobám z Ukrajiny (0,2 % HDP). Růst primárních běžných výdajů financovaných z vnitrostátních zdrojů v roce 2023 byl v souladu s doporučením Rady. Výdaje financované z grantů v rámci Nástroje pro oživení a odolnost a z dalších fondů EU činily v roce 2023 celkem 1,3 % HDP. Investice financované z vnitrostátních zdrojů v roce 2023 dosáhly 3,2 % HDP, což představuje nárůst o 1,3 procentního bodu ve srovnání s rokem 2022. Další investice Kypr financoval prostřednictvím Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů EU. Financoval veřejné investice do zelené a digitální transformace a do energetické bezpečnosti, jako je instalace tepelných izolací a fotovoltaických systémů ve veřejných budovách, energetická modernizace řady městských a venkovských požárních stanic, modernizace schopností příslušných kyperských orgánů zvládat nebezpečí požárů a posílit ochranu před riziky, kterým čelí občané, infrastruktura a lesy, digitalizace klíčových pracovních postupů na řadě ministerstev a v útvarech centrální vlády a rozšíření prostředí elektronických aplikací pro účely plánování a povolování staveb, které jsou částečně financovány z Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů EU.

---

14 Eurostat – Euroindikátory, 22.4.2024.

15 Doporučení Rady ze dne 12. července 2022 k národnímu programu reforem Kypru na rok 2022 a stanovisko Rady k programu stability Kypru z roku 2022, *Úř. věst. C 334, 1.9.2022, s. 104*.

16 Podle jarní prognózy Komise 2024 se střednědobý růst potenciálního produktu Kypru v roce 2023, který se používá k měření nastavení fiskální politiky, odhaduje na 8,5 % v nominálním vyjádření, a to na základě desetileté průměrné míry skutečného potenciálu růstu a deflátoru HDP pro rok 2023.

17 Nastavení fiskální politiky je definováno jako míra roční změny základní rozpočtové pozice vládního sektoru. Jeho cílem je posoudit ekonomický impuls plynoucí z fiskálních politik, a to jak těch, které jsou financovány z vnitrostátních zdrojů, tak těch, které jsou financovány z rozpočtu EU. Nastavení fiskální politiky se měří jako rozdíl mezi i) střednědobým potenciálním růstem a ii) změnou primárních výdajů bez započtení diskrečních opatření na straně příjmů (a bez dočasných mimořádných opatření souvisejících s krizí COVID-19) a včetně výdajů financovaných z nevratné podpory (grantů) z Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů Unie.

(13) Hlavní projekce v programu stability na rok 2024 lze shrnout takto: Makroekonomický scénář, z něhož rozpočtové projekce vycházejí, předpokládá růst reálného HDP ve výši 2,9 % v roce 2024 a 3,1 % v roce 2025, přičemž inflace měřená HISC by měla dosáhnout 2,5 % v roce 2024 a 2,0 % v roce 2025. Očekává se, že přebytek veřejných financí se v roce 2024 zvýší na 2,9 % HDP a v roce 2025 klesne na 2,8 % HDP, zatímco poměr veřejného dluhu k HDP se do konce roku 2024 sníží na 70,6 % a do konce roku 2025 na 65,5 %. Po roce 2025 se očekává, že přebytek veřejných financí klesne na 2,6 % HDP v roce 2026 a na 2,1 % v roce 2027. Během časového rámce programu se tedy plánuje, že saldo veřejných financí zůstane pod referenční hodnotou schodku ve výši 3 % HDP. Po roce 2025 se pak očekává, že poměr veřejného dluhu k HDP klesne na 59,2 % v roce 2026 a 54,2 % HDP v roce 2027.

(14) Jarní prognóza Komise 2024 předpokládá růst reálného HDP o 2,8 % v roce 2024 a o 2,9 % v roce 2025 a inflaci měřenou HISC na úrovni 2,4 % v roce 2024 a 2,1 % v roce 2025.

(15) Jarní prognóza Komise 2024 dále na rok 2024 předpovídá přebytek veřejných financí ve výši 2,9 % HDP, zatímco poměr veřejného dluhu k HDP by se měl do konce roku 2024 snížit na 70,6 %. Na základě odhadů Komise se předpokládá, že v roce 2024 bude mít nastavení fiskální politiky neutrální povahu, a to v rozsahu 0,0 % HDP.

(16) Podle jarní prognózy Komise 2024 se očekává, že výdaje ve výši 0,7 % HDP v roce 2024 budou financovány z nevratné podpory („grantů“) z Nástroje pro oživení a odolnost, přičemž v roce 2023 se jednalo o 0,3 % HDP. Výdaje financované z grantů Nástroje pro oživení a odolnost umožní kvalitní investice a reformy zaměřené na zvýšení produktivity bez přímého dopadu na saldo veřejných financí a veřejný dluh Kypru. Podle prognózy Komise z jara 2024 se očekává, že výdaje ve výši 0,2 % HDP budou v roce 2024 kryty půjčkami z Nástroje pro oživení a odolnost, zatímco v roce 2023 se jednalo o 0,0 % HDP.

(17) Dne 14. července 2023 Rada doporučila[18], aby si Kypr v roce 2024 zachoval zdravou fiskální pozici. Při plnění svých rozpočtů na rok 2023 a při přípravě návrhů rozpočtových plánů na rok 2024 byly členské státy vyzvány, aby zohlednily skutečnost, že Komise navrhne Radě zahájení postupů při nadměrném schodku na základě údajů o plnění rozpočtu za rok 2023. Podle jarní prognózy Komise 2024 by mělo strukturální saldo Kypru v roce 2024 činit 2,1 % HDP (oproti 1,8 % v roce 2023), a mělo by se tedy nacházet nad úrovní střednědobého rozpočtového cíle země, který je vytyčen jako strukturální saldo ve výši 0 % HDP. To je v souladu s tím, co doporučila Rada.

(18) Rada Kypru rovněž doporučila, aby v letech 2023 a 2024 co nejdříve zrušil platná mimořádná podpůrná opatření v oblasti energetiky. Upřesnila, že pokud by opětovné zvyšování cen energií vyžadovalo nová podpůrná opatření nebo pokračování těch stávajících, měl by Kypr zajistit, aby se daná opatření zaměřovala na ochranu zranitelných domácností a podniků, aby byla fiskálně přijatelná a aby zachovávala pobídky k úsporám energie. Podle jarní prognózy Komise 2024 jsou čisté rozpočtové náklady[19] na mimořádná podpůrná opatření v oblasti energetiky odhadovány na 0,4 %

[18] Doporučení Rady ze dne 14. července 2023 k národnímu programu reforem Kypru na rok 2023 a stanovisko Rady k programu stability Kypru z roku 2023, Úř. věst. C 312, 1.9.2023, s. 116.

[19] Tento údaj představuje výši ročních rozpočtových nákladů na daná opatření, na straně příjmů i výdajů a v příslušných případech po očištění o příjmy z daní z neočekávaných zisků dodavatelů energie.

HDP v roce 2023 a podle projekce by měly v roce 2024 činit 0,3 % HDP a v roce 2025 0,0 % HDP. Předpokládá se zejména, že nižší spotřební daň z ropných produktů a dotace na účty za elektřinu zůstanou v roce 2024 v platnosti, do roku 2025 by však měly být postupně zrušeny. Nepředpokládá se, že mimořádná podpůrná opatření v oblasti energetiky budou v letech 2023 a 2024 co nejdříve zrušena. Hrozí tedy, že tento stav nebude v souladu s tím, co doporučila Rada. Rozpočtové náklady na mimořádná opatření v oblasti energetiky cílená na ochranu zranitelných domácností a podniků se odhadují na 0,0 % HDP v roce 2024 (0,0 % v roce 2023).

(19) Rada Kypru rovněž doporučila zachovat veřejné investice financované z vnitrostátních zdrojů a zajistit účinné využívání grantů v rámci Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů EU, zejména za účelem podpory zelené a digitální transformace. Prognóza Komise z jara 2024 předpokládá, že veřejné investice financované z vnitrostátních zdrojů zůstanou v roce 2024 celkově stabilní a budou činit 3,1 % HDP, a to oproti 3,2 % HDP v roce 2023. To je v souladu s tím, co doporučila Rada. Také veřejné výdaje financované z příjmů z fondů EU včetně grantů v rámci Nástroje pro oživení a odolnost by měly podle očekávání v roce 2024 zůstat stabilní ve výši 1,3 % HDP. Důvodem jsou vyšší výdaje financované z grantů v rámci Nástroje pro oživení a odolnost v návaznosti na snížení ostatních grantů EU po skončení programového období strukturálních fondů EU 2014–2020, pro které byly finanční prostředky k dispozici do roku 2023.

(20) Jarní prognóza Komise 2024 předpovídá na základě politických opatření známých ke dni její uzávěrky a na základě předpokladu nezměněné politiky přebytek veřejných financí ve výši 2,9 % HDP v roce 2025. Poměr veřejného dluhu k HDP by se měl do konce roku 2025 snížit na 65,4 % HDP. K posílení vnější pozice by měla přispět i obezřetná fiskální politika.

(21) V souladu s čl. 19 odst. 3 písm. b) a s přílohou V kritériem 2.2 nařízení (EU) 2021/241 zahrnuje plán pro oživení a odolnost rozsáhlý soubor vzájemně se posilujících reforem a investic, které mají být provedeny do roku 2026. Očekává se, že tyto reformy a investice pomohou účinně řešit všechny výzvy identifikované v příslušných doporučeních pro Kypr nebo jejich významnou část. Pro podporu dlouhodobé konkurenceschopnosti Kypru prostřednictvím zelené a digitální transformace a pro současné zajištění sociální spravedlnosti je v tomto napjatém časovém rámci nezbytné, aby byl plán včetně kapitoly REPowerEU prováděn rychle a účinně. Pro splnění závazků plánu do srpna 2026 je nezbytné, aby Kypr pokračoval v provádění reforem a urychlil investice tím, že bude řešit vznikající zpoždění a zároveň zajistí silnou správní kapacitu.

(22) V rámci přezkumu fondů politiky soudržnosti v polovině období je Kypr v souladu s článkem 18 nařízení (EU) 2021/1060 povinen do března 2025 přezkoumat každý program a zohlednit mimo jiné problémy uvedené v doporučeních pro jednotlivé země na rok 2024 i ve svém vnitrostátním plánu v oblasti energetiky a klimatu. Tento přezkum je základem pro konečné přidělení finančních prostředků EU zahrnutých do každého programu. Kypr sice dosáhl pokroku v provádění politiky soudržnosti a evropského pilíře sociálních práv, problémy však přetrvávají a stejně tak i sociálně-ekonomické rozdíly mezi městskými a ostatními oblastmi. Urychlit provádění programů v rámci politiky soudržnosti má zásadní význam. Kromě toho je důležité zajistit správní kapacitu místních orgánů, neboť se očekává legislativní reforma kyperské místní správy, která je naplánována na červen 2024. Priority dohodnuté v programu „Thalia“ jsou nadále relevantní. Klíčem k dosažení zelené transformace je větší využívání energie z obnovitelných zdrojů, řešení pro ukládání energie, zvyšování

energetické účinnosti a městská doprava. Pro dosažení souladu se směrnicí o čištění městských odpadních vod je nutné zlepšit hospodaření s vodou, zejména čištění odpadních vod. Pokrok směrem k oběhovému hospodářství v oblasti nakládání s odpady má i nadále zásadní význam a vyžaduje zlepšení v oblasti recyklace a snižování množství odpadu. Měly by pokračovat investice do aktivace na trhu práce a sociální integrace zranitelných skupin. Důležité zůstává zavedení individuálních vzdělávacích účtů a provádění evropské záruky pro děti. Kromě toho zůstávají prioritou investice do kvalitních a cenově dostupných služeb dlouhodobé péče a sociálního bydlení. Je také třeba pokračovat v úsilí o řešení energetické chudoby a v rozvoji sociální ekonomiky. V rámci přezkumu programu politiky soudržnosti „Thalia“ v polovině období je třeba věnovat další pozornost stále naléhavějším potřebám v oblasti prevence a připravenosti na rizika spojená se změnou klimatu. Kypr by také mohl využít iniciativu Platformy strategických technologií pro Evropu na podporu transformace své energetiky prostřednictvím čistých technologií účinně využívajících zdroje, včetně technologií s čistými nulovými emisemi.

(23) Vedle hospodářských a sociálních problémů, kterými se zabývá plán pro oživení a odolnost a další fondy EU, čelí Kypr několika dalším výzvám souvisejícím s řízením státních podniků, výsledky vzdělávání a nesouladem mezi nabízenými a požadovanými dovednostmi, se zaváděním obnovitelných zdrojů energie, rozšiřováním a modernizací elektrické sítě a přizpůsobováním se změně klimatu.

(24) Dobře fungující a konkurenční podnikatelské prostředí má zásadní význam pro hospodářskou efektivitu a růst. V tomto ohledu řízení státních podniků neodpovídá plně mezinárodním standardům. V posledních letech byla zavedena určitá politická opatření ke zlepšení finančního dohledu nad veřejnými subjekty, chybí však plná inventarizace a povinnost pravidelného podávání zpráv, což omezuje účinné sledování a plánování výkonnosti státních podniků. Důležité aspekty postupů správy a řízení společností, jako je jmenování správních rad na základě zásluh, politika vlastnictví, řízení založené na výkonnosti, transparentnost a odpovědnost za finanční výsledky, jsou navíc stále nedostatečné. V této souvislosti existují obavy ohledně kvality a cen služeb v odvětvích, v nichž dominují státní podniky, jako je například odvětví elektřiny.

(25) Velmi slabé výsledky Kypru v Programu pro mezinárodní hodnocení žáků (PISA) z roku 2022 ukazují, že hlavním problémem jsou nedostatečné výsledky v základních dovednostech (tj. čtenářské, matematické a přírodovědné gramotnosti). Navzdory odpovídající formální kvalifikaci pedagogických pracovníků je průběžné vzdělávání učitelů nedostatečné (včetně metod výuky a učení založených na kompetencích). V roce 2021 většina uchazečů o místo učitele neuspěla u zkoušky potřebné ke jmenování. Vzdělávací systém dostatečně nevyhodnotil vzdělávací zdroje a nepřizpůsobil je potřebám studentů, což je nezbytné pro rozvoj klíčových kompetencí. Na trhu práce ve stále větší míře panuje nesoulad mezi nabízenými a požadovanými dovednostmi, zatímco účast v programech odborného vzdělávání a přípravy je nadále výrazně nižší než průměr EU. Nízká míra účasti na programech odborného vzdělávání a přípravy souvisí s kapacitními omezeními i omezeními atraktivity, neboť většina škol v oblasti odborného vzdělávání a přípravy se nachází v městských oblastech (což studentům žijícím ve venkovských oblastech ztěžuje možnost přihlášení), přičemž většina studentů dává namísto odborné přípravy přednost zahájení vysokoškolského vzdělávání. Vzdělávání dospělých má omezený potenciál k nápravě této situace, neboť podíl dospělých (ve věku 25–64 let), kteří se v předchozích 12 měsících zúčastnili vzdělávání, v roce 2022 činil 28,3 % (oproti 39,5 % v EU). Znamená to významný

pokles oproti 44,8 % v roce 2016, který narušuje potenciál Kypru zlepšit svou hospodářskou konkurenceschopnost.

(26) Navzdory významným krokům, které byly podniknuty k rychlejšímu zavádění obnovitelných zdrojů energie, přetrvávají značné problémy. Energie z obnovitelných zdrojů představovala na Kypru v roce 2022 pouze 17 % skladby dodávek elektřiny. To je stále výrazně méně než cíl stanovící 31,5 % výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů do roku 2030, který Kypr uvedl ve svém návrhu národního plánu v oblasti energetiky a klimatu. Vzhledem k závislosti Kypru na ropných produktech, které se v plném rozsahu dovážejí a slouží k pokrytí více než 80 % jeho energetických potřeb, zůstává Kypr zranitelný vůči výkyvům světových cen energií. Značné problémy jsou nadále spojeny s modernizací a rozšířením stávající elektrické sítě tak, aby bylo možné využívat obnovitelné zdroje energie. Kypr se potýká se značnými překážkami z hlediska krátkodobé kapacity energetické sítě vyrovnat se s nárůstem energie z obnovitelných zdrojů, což vede k opakovaným výpadkům. Tento jev je patrný při pohledu na oficiální údaje kyperského Energetického regulačního úřadu. Ke konci listopadu 2023 měl kyperský systém celkem 782,57 MW výkonu z provozuschopných elektráren využívajících obnovitelné zdroje energie (včetně 157,50 MW z větrných elektráren, 625,93 MW z fotovoltaických elektráren a 9,15 MW z elektráren na biomasu). Současně úřad schválil stavební povolení pro projekty v oblasti energie z obnovitelných zdrojů o celkovém výkonu 2 383 MW. Zastřešující strategie pro ukládání energie by mohla zvýšit flexibilitu a stabilitu dodávek a snížit náklady na snižování a zvyšování výkonu konvenčních elektráren.

(27) Ve svém úsilí řešit otázku odolnosti vůči změně klimatu se Kypr potýká s několika problémy, jako je slabý institucionální rámec pro přizpůsobení se změně klimatu a nedostatek udržitelných postupů hospodaření s vodou na podporu odolného zemědělství. Zranitelnost země vůči změně klimatu je výrazná a její vnitrostátní politiky a opatření pro přizpůsobení se změně klimatu nejsou dostatečně rozvinuté. Kypr trpí nízkým množstvím srážek a vysokými teplotami, což přispívá k nejvyšší míře vodního stresu v EU. Přestože kyperské zemědělství využívá stále účinnější zavlažovací systémy, má nadále nejvyšší spotřebu vody v důsledku značných ztrát vodních zdrojů v nevyhovujících sítích pro rozvod a ukládání vody. Kromě toho se kyperské zemědělství již potýká s důsledky změny klimatu, včetně degradace půdy a dezertifikace, což vede k nižším zemědělským výnosům. Účinné vodní hospodářství a ukládání vody, stejně jako zavádění plodin šetrně využívajících vodu nabývá na mimořádném významu. Situaci zhoršuje antropogenní tlak na přírodní stanoviště a ekosystémy, zejména v pobřežních oblastech. Současný přístup země k adaptaci na změnu klimatu zůstává z velké části nezávazný. To vyžaduje zlepšení institucionálních opatření na podporu odolnosti vůči klimatu a dlouhodobé konkurenceschopnosti.

(28) Vzhledem k úzké provázanosti ekonomik členských států eurozóny a jejich kolektivnímu příspěvku k fungování hospodářské a měnové unie Rada v roce 2024 doporučila, aby členské státy eurozóny přijaly opatření k provedení doporučení týkajícího se hospodářské politiky eurozóny, a to i prostřednictvím svých plánů pro oživení a odolnost. K provedení prvního, druhého, třetího a čtvrtého doporučení pro eurozónu přispívají v případě Kypru doporučení č. 1, 2, 3 a 4.

(29) S ohledem na hloubkový přezkum Komise a jeho závěr o existenci nerovnováh jsou do níže uvedeného doporučení č. 1 promítnuta doporučení podle článku 6 nařízení (EU) č. 1176/2011. Politiky uvedené v doporučení č. 1 pomáhají řešit zranitelnosti související s veřejným a vnějším dluhem. Politiky uvedené v doporučení č. 4 přispívají k plnění doporučení č. 1 tím, že snižují poptávku po dovozu energie, a tím přispívají k

posílení vnější rovnováhy. Doporučení č. 1 přispívá jak k řešení nerovnováhy, tak k provedení doporučení pro eurozónu v souladu s 28. bodem odůvodnění.

DOPORUČUJE Kypru v období 2024–2025:

1. Včas předložit střednědobý fiskálně-strukturální plán. V souladu s požadavky reformovaného Paktu o stabilitě a růstu omezit růst čistých výdajů[20] v roce 2025 na míru, která je v souladu s věrohodně sestupnou trajektorií veřejného dluhu ve střednědobém horizontu a dodržuje referenční hodnotou 3 % HDP stanovenou ve Smlouvě.

2. Posílit správní kapacitu pro řízení plánu pro oživení a odolnost, urychlit investice a udržet tempo provádění reforem. Řešit nově nastalá zpoždění, aby bylo možné pokračovat v rychlém a účinném provádění plánu pro oživení a odolnost, včetně kapitoly REPowerEU, a zajistit dokončení reforem a investic do srpna 2026. Urychlit provádění programu v rámci politiky soudržnosti. V rámci přezkumu v polovině období se nadále zaměřovat na dohodnuté priority, přijímat opatření k lepšímu řešení potřeb v oblasti prevence rizik spojených se změnou klimatu a připravenosti na tato rizika a zároveň zvažovat příležitosti, které nabízí iniciativa Platformy strategických technologií pro Evropu ke zlepšení konkurenceschopnosti.

3. Posílit konkurenceschopnost hospodářství urychlením úsilí o zlepšení správy a řízení státních podniků v souladu s mezinárodními standardy a dalším zlepšením úrovně dovedností a výsledků vzdělávání. Posílit celoživotní vzdělávání učitelů a řešit nerovnováhu mezi nabídkou a poptávkou po pracovní síle dalším zvyšováním kapacity a atraktivity programů odborného vzdělávání a přípravy a podporou vzdělávání dospělých.

4. Modernizovat a rozšířit síť a kapacity pro ukládání energie tak, aby bylo možné přizpůsobit se rostoucímu podílu obnovitelných zdrojů energie. Zlepšit provádění opatření pro přizpůsobení se změně klimatu zacílením na podporu institucionálního rámce pro přizpůsobení se změně klimatu a zaváděním udržitelných postupů hospodaření s vodou v zemědělství.

V Bruselu dne

Za Radu
předseda/předsedkyně

[20] Podle čl. 2 odst. 2 nařízení (EU) 2024/1263 se „čistými výdaji“ rozumí veřejné výdaje očištěné o úrokové výdaje, diskreční opatření na straně příjmů, výdaje na programy Unie, které jsou plně kompenzovány příjmy z fondů Unie, vnitrostátní výdaje na spolufinancování programů financovaných Unií, cyklické prvky výdajů na dávky v nezaměstnanosti a jednorázová a jiná dočasná opatření.